OLIY TA’LIM MUASSASALARI BAKALAVRIATIGA KIRISH TEST SINOVLARIDA NEMIS TILI FANIDAN FOYDALANILADIGAN TEST VARIANTI TAFSILOTI

1. Test variantining qo‘llanish maqsadi

Nemis tili fanidan test topshiriqlari O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim muassasalariga kirish test sinovlarida umumiy o‘rta va o‘rta maxsus ta’limning davlat ta’lim standartlari hamda chet tillar (ingliz, nemis, fransuz tillari) faniga oid umumta’lim o‘quv dasturlarida o‘zlashtirilishi belgilangan bilim, ko‘nikma va malaka talablari asosida abituriyentlarning tayyorgarlik darajasini aniqlab berishga mo‘ljallangan.

2. Test variantini shakllantirishda asos bo‘luvchi me’yoriy hujjatlar

Nemis tili fanidan test topshiriqlari O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” 2020-yil 6-noyabrdagi PQ-4884-son qarori hamda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Umumiy o‘rta va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limining davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida” 2017-yil 6-apreldagi 187-son qaroriga muvofiq amaldagi davlat ta’lim standarti, chet tillar (ingliz, nemis, fransuz tillari) faniga oid umumta’lim o‘quv dasturlariga, ta’limning vakolatli davlat tashkilotlari tomonidan tavsiya etilgan, shuningdek, umumiy o‘rta va o‘rta maxsus ta’lim muassasalarida amalda qo‘llanilayotgan darsliklar hamda o‘quv qo‘llanmalariga tayangan holda shakllantiriladi.

3. Nemis tili fanidan shakllantiriladigan test variantining tarkibi

Nemis tili fanidan shakllantiriladigan test topshiriqlari varianti uch qismdan iborat. Birinchi qismda nemis tili grammatikasiga oid 14 ta, ikkinchi qismda leksikaga oid 4 ta va uchinchi qismda o‘qib tushunishga oid 12 ta test topshirig‘i shakllantiriladi. Har bir to‘g‘ri javob uchun 3,1 ball belgilangan.

Qism	Test topshiriqlari soni	Ball	Topshiriq shakli
Grammatika	14	43.4	yopiq test topshirig‘i
Leksika	4	12.4	yopiq test topshirig‘i
O‘qish	12	37.2	yopiq test topshirig‘i
Jami	30	93	

4. Test topshiriqlari yordamida tekshiriladigan fan mazmuni tarkibi

Kodi	Tekshiriladigan fan mazmuni tarkibi
	1. Grammatika
1.1	Ot. Otlarda son va rod. Otlarning turlanishi: starke, schwache und weibliche Deklination. Artikl va uning turlari: aniq, noaniq, artikllar. Artikllarning qo‘llanmaslik holatlari. Son (sanoq va tartib sonlar). Predloglar: Dativ, Akkusativ, Dativ-Akkusativ, Genitiv kelishigi predloglari, predloglarning artikllar bilan birikishi.
1.2	Olmosh: kishilik, egalik, ko‘rsatish, noaniq, so‘roq, nisbiy olmoshlar ularning turlanishi va *man* shaxsi noaniq va *es* shaxssiz olmoshlar.
1.3	Sifat va ravish. Ularning oddiy, qiyosiy va orttirma darajalari, umumiy qoida va istisno holatlar. Sifatlarning turlanishi, turlanmaydigan sifatlar.

1.4	Fe'l. Uning aktiv va passiv shakllari (präsens, präteritum, perfekt, plusquamperfekt, futur I). Modal fe'llar, o'zlik fe'llari, ajraladigan va ajralmaydigan old qo'shimchali fe'llar. Fe'llarning tuslanishi, ularning so'z tartibi predlog bilan yoki predlogsiz boshqaruvi, kuchli va kuchsiz fe'llarda partizip II shaklining yasalishi. Modal fe'llar ekvivalentlari: haben/sein+infinitiv, Modal fe'llar va ularning aktiv va passiv gaplarda qo'llanilishi.
1.5	Qo'shma gaplarda zamonlar moslashuvi. Darak, so'roq, buyruq gaplar hamda ularda so'z tartibi. Gaplarning inkor shakllari. "aber, und, oder, denn, sondern" bog'lovchilari orqali bog'langan qo'shma gaplar. "Nicht nur... sondern auch, weder... noch ... murakkab bog'lovchilari va deshalb, trotdem, außerdem" bog'lovchi so'zlar yordamida yasalgan qo'shma gaplar. Ergash gapli qo'shma gaplar. "dass, ob, weil, da,wenn,damit, nachdem..." kabi bog'lovchili ergash gaplar. Ularda so'z tartibi. Ko'chirma va o'zlashtirma gaplar.
1.6	Infinitivli birikmlar : zu bilan va zu siz ishlatiladigan infinitiv. Um .. zu, ohne.. zu, (an) statt ... zu infinitiv tuzilmalari.
2. Leksika	
2.1	O'rganilgan mavzular bilan bog'liq leksik birliklar, so'z yasash elementlari, leksik birliklarning ko'p ma'noliligi, leksik va mantiqiy moslashuv, antonimlar, sinonimlar va boshqa umumleksik munosabatlar.
3. O'qish	
3.1	Gazeta va jurnallardan olingan xabarlar, e'lonlar; sodda ilmiy va ilmiy-ommabop matnlar; internet tarmog'i va boshqa manbalardan olingan faktlarga asoslangan matnlar; qisqa rasmiy hujjatlar; badiiy asarlardan olingan parchalar; asbob-uskuna va qurilmalarni ishlatish bo'yicha yo'riqnomalar.

5. Nemis tili faniga oid kognitiv ko'nikma darajasi

1.	quyi kognitiv ko'nikma darajasi	– til birliklari (qo'shimcha, so'z va gaplar)ning leksik-grammatik xususiyatlarini bilish va tushunish; – grammatikaga oid asosiy qoida, tushuncha va atamalarni bilish va tushunish; – grammatik qoidalar o'rtasidagi bog'liqlikni tushungan holda ularni gapda to'g'ri qo'llash.
2.	yuqori kognitiv ko'nikma darajasi	– gap tarkibida ma'nosini taxmin qila olish mumkin bo'lgan yangi so'zlarni to'g'ri qo'llay olish; – so'z turkumlarining grammatik xususiyatlarini tahlil qila olish; – matn mazmunini va uning asosiy g'oyasini tushungan holda ma'lumotlar o'rtasidagi bog'liqlik, o'xshashlik va farqlarni, voqea va hodisa sabablarini tahlil qilish; – rasmda tasvirlangan voqea-hodisaning gap mazmuni bilan bog'liqligini tahlil qilish; – tahlil jarayonida berilgan ma'lumotlar asosida xulosa chiqarish.

6. Nemis tili fanidan test topshiriqlari yordamida tekshiriladigan bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalar

Nemis tili faniga oid test varianti abituriyentlarning nazariy bilimlarni o'zlashtirish darajasi va ularning mantiqiy fikrlashini baholaydigan test topshiriqlaridan iborat. Mazkur test

topshiriqlarini shakllantirishda amaldagi davlat ta’lim standartlari va umumiy o‘rta ta’lim tizimidagi chet tillar (ingliz, nemis, fransuz tillari) fani o‘quv dasturlarida o‘zlashtirilishi belgilab qo‘yilgan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar asos sifatida olinadi.

Fan	**Tekshiriladigan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar**			**Kodi**
Nemis tili	Nutqiy kompetensiya	O‘qish	Eslatmalar, gazeta va jurnallardan olingan xabarlar va e’lonlarni to‘liq tushuna olish.	1.1.1
			Ilmiy va sodda matnlar hamda badiiy asarlardan olingan parchalarning asosiy mazmunini tushunish, ma’lumotlarni qidirib topa olish va ular bilan ishlash.	1.1.2
			Ilmiy-ommabop matnlar, badiiy asarlardan olingan parchalarning asosiy mazmunini tushunish hamda bajarilishi kerak bo‘lgan topshiriqlarga ilmiy yondashish, mantiqiy fikrlagan holda ma’lumotlarni taqqoslash, tahlil qilish, bir-biriga bog‘lab xulosa chiqarish.	1.1.3
			Matnning strukturaviy va semantik bog`liqligini tushunish. Ilmiy-ommabop matnlar, badiiy asarlardan olingan parchalardagi qisqacha ma’lumotlarni to`g`ri tushunish hamda bajarilishi kerak bo‘lgan topshiriqlarga ilmiy yondashish, mantiqiy fikrlagan holda ma’lumotlarni taqqoslash, tahlil qilish, bir-biriga bog‘lab xulosa chiqarish.	1.1.4
	Lingvistik kompetensiya	Grammatik kompetensiya	Atoqli va turdosh otlar, otlarda son (birlik va ko‘plik shakli), otlarda kelishik, otlarning kuchli, kuchsiz, jenskiy va maxsus turlanishi, artikl turlari (aniq va noaniq artiklning, artiklning ishlatilmasligi), son (sanoq va tartib sonlar)ni bilish.	2.1.1
			kishilik, egalik, ko‘rsatish, so‘roq, nisbiy, man shaxsi noaniq va es shaxssiz olmoshlarni bilish.	2.1.2
			Sifatlarning kuchli, kuchsiz, noaniq artikllar, kein inkor olmoshi va egalik, olmoshlari bilan ishlatilishi, sifat darajalari (oddiy, qiyosiy va ortirma); ravish turlari, ravishlarning yasalishi, ravish darajalari (oddiy, qiyosiy va orttirma), umumiy qoida va istisno holatlarni bilish.	2.1.3
			Fe’l zamonlari (präsens, präteritum, perfekt, plusquamperfekt, futur I), aniq va majhul nisbati, kuchli va kuchsiz fe’llarning shaxs son va zamon qo‘shimchalarini olib tuslanganda fe’l o‘zagidagi tovush o‘zgarishi, harflarning tushib qolishi, ularning to‘g‘ri tuslanishi, modal fe’llar va ularning aktiv va passiv gaplarda qo‘llanilishini bilish.	2.1.4
			Gap turlari (darak, so‘roq, undov va buyruq gaplar), sodda gaplar (yig‘iq va yoyiq gaplar), qo‘shma gaplar (bog‘langan va ergashgan qo‘shma gaplar) va ularda ishlatiladigan bog‘lovchilar va	2.1.5

			so‘z tartibini bilish. Qo‘shma gaplarda zamonlar moslashuvini bilish, darak, buyruq va so‘roq gaplarni o‘zlashtirma gapga aylantira olish.	
			Infinitivli birikmalar: *zu* bilan va *zu* siz ishlatiladigan infinitiv. *um… zu, ohne…zu, (an)statt ...zu* infinitiv tuzilmalarini bilish.	2.1.6
			Gap tarkibida yo‘l qo‘yilgan grammatik xatolikni aniqlay olish.	2.1.7
		Leksik kompetensiya	O‘rganilgan mavzular bilan bog‘liq leksik birliklarni mantiqiy fikrlagan holda to‘g‘ri qo‘llay olish, keng tarqalgan, kundalik va kasbiy vaziyatlarda ishlatiladigan so‘z va so‘z birikmalarini bilish.	2.2.1
			So‘z yasash elementlari, leksik birliklarning ko‘p ma’noligi, leksik va mantiqiy moslashuv, antonim, sinonim va boshqa umumleksik munosabatlar, tili o‘rganilayotgan mamlakatga xos bo‘lgan replika-klishelarni qo‘llashni bilish.	2.2.2
			Rasm yoki chizma yordamida ifodalangan fikrni tushunish.	2.2.3

***Izoh:** Mazkur hujjatga aprobatsiya natijalari hamda vakolatli davlat tashkilotlarining tegishli qaror va buyruqlariga asosan qo‘shimcha va o‘zgartirishlar kiritilishi mumkin.